

ת"פ (חיפה) 57404-07-24 - מדינת ישראל נ' מוחמד עמאש

ת"פ (חיפה) 57404-07-24 - מדינת ישראל נ' מוחמד עמאש מחוזי חיפה

ת"פ (חיפה) 57404-07-24

מדינת ישראל

נגד

מוחמד עמאש (עציר)

בית המשפט המחוזי בחיפה

[25.12.2024]

כב' הנשיא, השופט אבי לוי

גזר דין

הנאשם, מוחמד עאמש, הורשע ביום 20.11.24 - בהתאם להודאתו במסגרת הסדר טיעון - בעבירות שנכללו בכתב אישום מתוקן אשר הוגש נגדו, ואשר עניין בשוד בנסיבות מחמירות לפי סעיפים 402(ב) ו- 29(א) לחוק העונשין. התשל"ז - 1977 (להלן: "חוק העונשין" או "החוק"); סיוע לעבירות בנשק (נשיאה והובלה) לפי סעיפים 144(ב) רישה וסיפה ו- 31 לחוק; זיוף סימני זיהוי של רכב לפי סעיפים 413ג ו-29(א) לחוק; ונהיגה בפסילה לפי סעיף 67 לפקודת התעבורה [נוסח חדש], תשכ"א - 1961. הצדדים לא הציגו לפניי הסכמות בעניין ענישה.

עובדות כתב האישום המתוקן

אמיר עבידאת (המתלונן) עוסק כנהג חלוקה של מוצרים מאתר המשלוחים "אלי אקספרס" במשאית מספר רישוי 36912901. עובר לתאריך 1.7.24 בשעה 9:00 החליט הנאשם ואחר, שזהותו אינה ידועה למאשימה, לשדוד את המתלונן. לשם כך הצטייד האחר, באקדח טעון במחסנית ובתוכה 4 כדורים לכל הפחות. צוין, כי האקדח הוא כלי נשק אשר סוגל לירות כדור שבכוחו להמית אדם. בהמשך, שינו הנאשם והאחר את סימני הזיהוי ברכב מסוג טוטה מספר רישוי 8876664 - בבעלות אביו של הנאשם אך שהנאשם עושה בו שימוש - בכך שהסירו את לוחית הזיהוי הקדמית ובמקומה התקינו לוחית זיהוי הנושאת מספר רכב של רכב אחר, שמספרו *****.

בסמוך לשעה 9:00 לערך, הגיע המתלונן, במסגרת עבודתו, לבית העסק של ואסים שרקי בג'ת, על מנת לפרוק סחורה עבור ואסים. לאחר פריקת הסחורה, ובעודו יושב במשאית, הגיעו הנאשם והאחר כאשר הם חובשים קסדות לראשם וכשהאחר נשא והוביל בסיועו של הנאשם אקדח ותחמושת. השניים חסמו באמצעות הרכב את נתיב נסיעת המשאית.

האחר יצא מן הרכב כשהוא מחזיק את האקדח, ניגש לעבר המתלונן ודרש ממנו, תוך איום באמצעות האקדח, את כספו. כשהמתלונן השיב כי אין לו כסף, ירה האחר שני כדורים באוויר, כל זאת כאשר הנאשם מצוי בסמוך. מיד לאחר מכן ניגש האחר לעבר הדלת הימנית במשאית ונטל משם בצוותא עם הנאשם את תיקו האישי של המתלונן אשר הכיל תעודת זהות, כרטיסי אשראי ומסמכים.

בהמשך, ירד האחר מן המשאית וירה שני כדורים לעבר בית העסק של ואסים כאשר אחד מהם פגע בחלון ביתו של ואסים, אשר ממוקם מעל בית העסק וגרם לו נזק. לאחר מכן הנאשם והאחר נמלטו מן המקום בנסיעה ברכב. המתלונן שחש בסכנה נמלט אל עבר מחסן הצמוד לבית העסק של ואסים והסתתר שם. בשעה 10:15 נעצר הנאשם כשהוא נוהג ברכב, בסמוך לצומת בארותיים, לאחר שהחזיר את לוחית הרישוי הקדמית המקורית לרכב ובעודו נוהג ברכב בהיותו פסול לנהיגה מכוח החלטת בית משפט השלום לתעבורה בחדרה מיום 20.4.24 בתיק מספר 10139-04-22.

ראיות לעניין העונש

המאשימה

ב"כ המאשימה המלומד, עו"ד אמיר אליאל, הגיש תמצית מרשם תעבורתי של הנאשם (טעת/1), ממנו עלה, כי לחובת הנאשם רשומות עשר הרשעות מתחום התעבורה. כאן המקום לציין, כי הרשעתו מיום 20.4.24 (תיק מספר 10139-04-22) טרם נקלטה במרשם שהוצג. הנאשם נעדר עבר פלילי.

טיעוני הצדדים לעניין העונש

ב"כ המאשימה הגיש מסמך טיעונים לעונש בכתב (טעת/2) והוסיף על דברים אלו בעל פה. צוין, כי עסקינן בנאשם צעיר הנעדר עבר פלילי, הנתון במעצר עד לתום ההליכים מיום 1.7.24, בגין התיק דכאן. הפרקליט המלומד עמד על מנגנון גזירת העונש בהתאם לכללי הבניית שיקול הדעת בענישה. הודגש, כי עבירות השוד הפכו, למרבה הצער, לתופעה נפוצה ומסוכנת, ועל כן יש להגיב כלפי עשייתן בענישה מחמירה, בייחוד על רקע הנתונים שלפיהם נעשה שימוש מסוכן בנשק בגדרו של האירוע. עוד עמדה המאשימה על נסיבות ביצוע העבירה (המעידות על תכנון מוקדם ומסוכנות), על הערכים המוגנים שנפגעו, והצביעה הן על הנחיית פרקליט המדינה (9.16) הן על פסיקה המתאימה לשיטתה לנסיבות התיק דנן. לדידה של המאשימה יש לשרטט מתחם ענישה הולם הנע בין ארבע שנים ומחצה לבין שבע שנות מאסר לריצוי בפועל, לצד עונשים נלווים (מאסר מותנה, פיצויים, קנס ופסילה בפועל ועל תנאי מלהחזיק או לקבל רישיון נהיגה). הוסף, כי הנשק לא נתפס ויש לראות בכך נסיבה לחומרה. לסיכום, נוכח הודאתו של הנאשם והעדר עבר פלילי, עתרה המאשימה למקם את עונשו של הנאשם בחלק התחתון של מתחם הענישה המוצע. צוין בהקשר, כי בתהליך גזירת העונש בתוככי מתחם הענישה, יש ליתן משקל גם להרתעת הרבים.

ההגנה

ב"כ המלומד של הנאשם, עו"ד רומח שביט, התייחס בפתח דבריו לשוני בין פעולותיו של האחר לבין אלו של הנאשם. הודגש, כי הנאשם "רק" נהג ברכב ולא יצא הימנו. הוער, כי ספק אם ביצוע הירי על ידי האחר נעשה בהתאם לתוכנית העבריינית של הנאשם והאחר. עוד צוין, כי הנאשם לא נשא את הנשק על גופו ושכספו של יום לא נגרם נזק. משאלה הם פני הדברים, הרי שלשיטתו אל לו עונש המושת לחרוג מעבר ל- 30 חודשי מאסר לריצויו בפועל. הסנגור עמד על כך, כי עסקינן בנאשם צעיר (בן 23), ללא עבר פלילי, אשר עובד ומתפרנס באופן נורמטיבי. הוזכר, כי הוא הודה מיד וחסך זמן שיפוטי ניכר, ועל כן יש לזקוף נתונים אלו לזכותו. ב"כ הנאשם פירט, כי במסגרת מעצרו הנאשם נוטל חלק בקבוצה טיפולית ושאינ לחובתו עבירות משמעת.

דבריו של הנאשם

הנאשם פנה אל בית המשפט וציין, כי הוא מתנצל ושמעשיו לא יישנו.

דין והכרעה

ביצועה של עבירת שוד באמצעות שימוש בנשק חם מחייבת את בתי המשפט, כחלק מן האינטרס הציבורי למגר עבירות אלו מן היסוד, בתגובה עונשית הולמת נגד מבצעה. נקל לדמיין את האימה שאחזה בגופו של המתלונן באותם רגעים שבהם נורה ירי אל עבר האוויר ובית העסק, ותעיד על כך הימלטותו המהירה של המתלונן מן הזירה, על מנת לתור אחר מקום מסתור. למרבה המזל, אירוע חמור זה לא הסלים ולפיכך, לא הסתיים בפגיעה בגוף, דבר אשר עלול היה להוביל לתוצאות הרות אסון.

מתאימים לעניין הדברים שנכתבו במסגרתו של ע"פ 5034/13 דזלילוב נ' מדינת ישראל (ניתן ביום 17.9.14) ולפיהם: "מן הראוי לחזור ולהדגיש, כי מחובתם של בתי המשפט להעביר מסר מרתיע, וחד משמעי, לפיו כל מי שבוחר בדרך עבריינית ואלימה כדי להשיג רווחים קלים על חשבון הזולת, תוך פגיעה פיזית ונפשית בקורבנות חסרי מגן, אחת דינו להישלח מאחורי סורג ובריה לתקופה משמעותית וממושכת".

זוהי אם כן נקודת המוצא העונשית.

ככלל, עת נפנים לבצע את מלאכת הענישה, העיקרון המנחה שנקבע במסגרת תורת הבניית שיקול-הדעת השיפוטי, הוא עקרון ההלימה: משמע, שימור יחס הולם בין חומרת מעשה העבירה בנסיבותיו ומידת אשמו של הנאשם ובין סוג העונש המוטל עליו ומידתו. על מנת לשמר יחס זה, עובר לקביעת העונש יש לשרטט מתחם עונש הולם, מתוך התחשבות בערך החברתי בו פגע המעשה, במידת הפגיעה בו, במדיניות הענישה הנוהגת ובנסיבות הקשורות בביצוע העבירה. מכאן, לאחר קביעת המתחם, וככל שבית-המשפט לא מצא לנכון לסטות הימנו מטעמים של שיקום או של הגנה על הציבור, ייקבע העונש המתאים לנאשם בשים לב לנסיבותיו האישיות ולנתונים נוספים, הללו שאינם קשורים בביצוע העבירה.

ראשית אציין, כי העבירות החמורות שאותן ביצע הנאשם מהוות "אירוע אחד", שכן בהחלט קיים בין אלה קשר הדוק - העבירות כולן התרחשו כחלק בלתי נפרד מתוכנית עבריינית סדורה שבוצעה עם האחר, ושמטרתה לשדוד את המתלונן (ראו לעניין זה: ע"פ 4910/13 ג'אבר נ' מדינת ישראל, מפי כב' השופטת ברק-ארז (ניתן ביום 29.10.14); ע"פ 9308/12 עיסא נ' מדינת ישראל, (ניתן ביום 30.7.15). משכך, ייקבע מתחם עונש אחד הולם לכלל המעשים (סעיף 40ג(א) לחוק). ויודגש, על אף קביעה זאת, יישמר בגזירת העונש יחס הולם בין חומרת מכלול המעשים ומידת אשמו של הנאשם לבין תקופת המאסר שיהא עליו לרצות (סעיף 40ג(ג) לחוק).

כאמור, הדרך המובילה אל מתחם העונש ההולם מתחילה באיתור הערכים החברתיים אשר בהם פגע הנאשם במעשיו. ברי, כי מעשיו של הנאשם פגעו בערכים שעניינם בזכותו של אדם ועובד תמים, באשר הוא, להגנה מפני פגיעה בכבודו, גופו, נפשו, והקניין עליו הוא אמון; עוד נפגעו הערכים שעניינם בשמירה על ביטחון המדינה, בשימור מנגנוני שלטונה, בשלום הציבור ומשתמשי הדרך, וכן בסדר הציבורי. מידת הפגיעה בערכים אלו היא משמעותית. מכאן, ועל מנת לשרטט כדבעי את מתחם העונש ההולם בעניינו של הנאשם עיינתי בפסיקה רחבה, בדגש על העבירות שעניינן שוד לפי סעיף 402(ב) לחוק העונשין ונשיאת נשק (סיוע). כאן המקום לציין, כי -

"באשר לקביעת מתחם העונש ההולם - כנודע, לובשת עבירת השוד פנים וצורות רבות וקביעת מתחמי הענישה ההולמים בגינה מגוונת; אך פטור בלא כלום אי אפשר (בבלי, חולין כז ע"ב), ואת המסגרת קבע כמובן המחוקק בקביעת 'תג העונש' לעבירה זו [...]" (ע"פ 4841/13 עומר ספי נ' מדינת ישראל, ניתן ביום 6.2.14).

ברי, כי מאחר ועניינו בשוד שבוצע בנסיבות מחמירות, בצוותא ובאמצעות שימוש בנשק חם (אקדח), הרי שהאשמה המיוחסת לנאשם במקרה זה לובשת את תצורתה המחמירה, זו המשקפת את האנטי חברתיות הטמונה במעשה העברייני. מטבע הדברים במצבים אלו הענישה מחמירה יותר.

ראו למשל: ע"פ 1074/22 מוחסן נ' מדינת ישראל, ניתן ביום 20.7.22 - במסגרתו הושתו 45 חודשי מאסר לריצוי בפועל (בעניינו של המערער 1 שם); ע"פ 8172/21 חג'אזי נ' מדינת ישראל, ניתן ביום 15.5.22 - במסגרתו הושתו 32 חודשי מאסר לריצוי בפועל; ע"פ 552/24 אטרש נ' מדינת ישראל, ניתן ביום 28.7.24 - הושתו 28 חודשי לריצוי בפועל (מתחם הענישה שנקבע בפרשה זו נע בין 3 לבין 6 שנות אך בוצעה חריגה הימנו "בשל אחדות הענישה").

בכל הנוגע לעבירות שעניינן נשיאה או הובלה שלא כדין של כלי נשק, הרי שבית המשפט העליון חזר ועמד על אודות מגמת החמרה בגין עבירות אלו, בציינו שבמצבים אלו עלולים כלי הנשק לשמש גם ככלי עזר עברייני בגדרי אירועים אלימים נוספים. מתאימים הדברים להלן שנכתבו במסגרתו של ע"פ 5522/20 חלייחל נ' מדינת ישראל (ניתן ביום 24.2.21) -

"סעיף 144(ב) לחוק העונשין אוסר על נשיאה או הובלה של כלי-נשק, "בלא רשות על פי דין". האיסור נועד להגן על ערך חיי האדם, שלמות גופו ונפשו, כמו גם לקדם את השמירה על הסדר הציבורי ואורח חיים תקין, שלו ובטוח... עבירה זו, כמו יתר עבירות הנשק, נועדה למנוע התנהגות מסוכנת, ולמזער את הפוטנציאל לגרימת נזקים חמורים. אכן, נשיאה והובלה של כלי-נשק, הריהי לעיתים רק הסנונית הראשונה, בואכה מעשים חמורים יותר - חבלה חמורה, שוד מזוין, רצח, וכיוצא באלה... כמו כן, לא אחת צוין, כי למרבה הצער, חרף האיסור שבדין, הפכה תופעת השימוש בנשק חם למכת מדינה. בעקבות זאת, לשם הרתעה, ניכרת בפסיקה מגמה של החמרה הדרגתית בענישה על עבירות הנשק (ע"פ 5807/20 שיבלי נ' מדינת ישראל, פסקה 8 (30.12.2020)...") (ההדגשה אינה במקור).

כך למשל, במסגרתו של ע"פ 5602/22 מדינת ישראל נ' פלוני, ניתן ביום 14.9.22, נקבעה התוויה כללית, ולפיה מתחם הענישה הרגיל שראוי לקבוע לנאשם בגיר בגין נשיאה בלתי חוקית של נשק חם (עבירה מוגמרת שאינה סיוע) במרחב הציבורי נע בין 30 ל-42 חודשי מאסר בין סורג ובריוח {עוד ראו - ע"פ 4077/22 מדינת ישראל נ' פלוני, ניתן ביום 28.7.22; ע"פ 9228/23 אגבאריה נ' מדינת ישראל, ניתן ביום 26.5.24; חווא נ' מדינת ישראל, ניתן ביום 20.12.23}. וכך נכתב שם -

"...כעולה מפסיקתו של בית משפט זה, מתחם הענישה הרגיל שראוי לקבוע לנאשם בגיר בגין נשיאה בלתי חוקית של נשק חם במרחב הציבורי נע בין 30 ל-42 חודשי מאסר בין סורג ובריוח... הווה אומר: באין נסיבות מיוחדות לחומרא או לקולא, יהא זה בהחלט סביר אם בית משפט יטיל על נאשם כאמור עונש של 36 חודשי מאסר לריצוי בפועל. תקוותי היא כי אמות מידה אלה תנחנה את הערכאות הדיוניות באופן שיטתי, כך שמדיניות הענישה אשר נקטה בידינו ביחס לעבירות נשק תיושם כהלכתה ובמלוא עוצמתה" (חלק מן ההדגשות אינן במקור).

בבחנית הנסיבות הקשורות בביצוע העבירה (סעיף 40 לחוק), הרי שהנאשם תכנן תכנון מוקפד עם האחר הכיצד לבצע את תוכניתם הזדונית. השניים שינו את סימני הזהיו ברכב, וחבשו קסדות לראשם. אמנם נכון הדבר, כי הנאשם דכאן לא היה המבצע הדומיננטי במסגרת השותפות לשוד המסוכן, שכן הוא לא אחז בנשק ולא עשה בו שימוש, ובסופו של יום לא יוחסה לו עבירה שעניינה ירי בנשק חם (על אודות האחריות הנגררת המסתברת ראו בהרחבה: סעיף 34 לחוק העונשין, וכן, ספרו של המלומד הלוי, תורת דיני העונשין, כרך ב' (2009) עמ' 837); אך בל נשכח, הוא זה שנהג בזמן פסילה עם האחר לזירה וחסם באמצעות רכבם את המשאית שבה נהג המתלונן. במצב דברים זה הנאשם מוחזק, כמי שהיה מצוי בלב הקשר המקדים והשותפות לדבר ביצוע השוד. מכל מקום, למרבה המזל אירוע זה לא הסתיים בפגיעות בגופו של אחר; אין בנמצא כל הצדק או קרבה לסייג לאחריות הפלילית המצדיקים את מעשיו המסוכנים של הנאשם והאחר. הוא יכול והיה צריך להימנע מלבצעם.

לאור כל המקובץ, מצאתי לנכון לקבוע מתחם ענישה הנוגע לכלל האירוע הנע בין 38 לבין 65 חודשי מאסר לריצוי בפועל, לצד עונשים נלווים.

מכאן, ראוי לבחון מהו העונש המתאים לנאשם בשים לב לנסיבות שאינן קשורות בביצוע העבירה. בעניין זה, הרי שיש לזקוף לזכותו של הנאשם את החיסכון המשמעותי בזמן שיפוטי יקר, הנגזר מהודאתו ומנטילת האחריות שביצע. ברי, כי עונש מאסר ממושך יפגע בנאשם, במשפחתו ובפרנסתו. בהקשר זה אציין, כי לא נעלם מעיני הפירוט שמסר הסנגור על כך שהנאשם משתתף בקבוצה טיפולית במסגרת מעצרו. הנאשם כמפורט נעדר עבר פלילי, אך בעל עבר תעבורתי כמפורט לעיל.

משאלה הם פני הדברים, מצאתי להטיל על הנאשם עונשים כדלקמן -

א. 38 חודשי מאסר לריצוי בפועל בניכוי ימי מעצרו.

ב. 12 חודשי מאסר על תנאי שלא יעבור במשך 3 שנים עבירת אלימות מסוג פשע או עבירת נשק מסוג פשע.

ג. 6 חודשי מאסר על תנאי שלא יעבור במשך 3 שנים עבירת רכוש או עבירת שעניינה זיוף סימני זיהוי של רכב לפי סעיף 413 לחוק, או עבירה שעניינה נהיגה בזמן פסילה.

ד. פיצויים בסך 2,500 ש"ח לטובת נפגע העבירה אשר ישולמו בחמישה תשלומים חודשיים שווים החל ביום 1.2.25 ויועברו לנפגע העבירה לפי פרטים עדכניים שיימסרו בידי המאשימה למזכירות. אי תשלום אחד מן התשלומים במועד יעמיד את יתרת הפיצוי לפירעון מדי.

ה. פסילה מלהחזיק או לקבל רישיון נהיגה למשך שלוש שנים מיום שחרורו מן המאסר. זכות ערעור כחוק

ניתן היום, כ"ד כסלו תשפ"ה, 25 דצמבר 2024, במעמד הצדדים.